

UiO : **Nordisk institutt for sjørett**
Det juridiske fakultet

Standard Norge
29. April 2026

Lansering av NS 8408 / 8418

Knut Kaasen, leder av SN/K 378
professor em. dr. juris
Nordisk institutt for sjørett, UiO

Det følgende

1. Kort bakgrunn
2. Kort om tre hovedtrekk
3. Tilblivelsen
4. Høringen

... altså *ikke* en teknisk juridisk gjennomgang

1.

LITT om bakgrunn

Bakgrunn

Bransjeundersøkelsen 2019

Ulike
prioriteringer

... men enighet
om behov for
bedre
styringsredskap
for de STORE
prosjektene

Bakgrunn

Bransjeundersøkelsen 2019

Ulike
prioriteringer

... men enighet
om behov for
bedre
styringsredskap
for de STORE
prosjektene

Bransjen anså
altså uttrykkelig
ikke NS 8407 som
tilstrekkelig

- Komiteen
- Mandat

Komiteen

- Arkitektbedriftene i Norge
- Bane NOR SF
- Entreprenørforeningen Bygg og Anlegg (EBA)
- Fornybar Norge
- Maskinentreprenørenes Forbund
- NHO Elektro
- Nye Veier AS
- RIF (Rådgivende Ingeniørers Forening)
- Sporveien AS

- Komiteen
- Mandat

Komiteen

- Arkitektbedriftene i Norge
- Bane NOR SF
- Entreprenørforeningen Bygg og Anlegg (EBA)
- Fornybar Norge
- Maskinentreprenørenes Forbund
- NHO Elektro
- Nye Veier AS
- RIF (Rådgivende Ingeniørers Forening)
- Sporveien AS

Mandat

«Et viktig formål er å styrke begge parters kontraktmessige grunnlag for god og effektiv prosjektstyring.»

«Komiteen skal tilstrebe at standarden er skrevet i et klart og brukervennlig språk, som er tilgjengelig for brukere uten juridisk bakgrunn.»

2.

LITT om det materielle innholdet

Forskjellen NS 8408 vs. NS 8418?

Brukerne slipper jobben (og risikoen!)
med å justere NS 8408 til underleveranse:

- partsbetegnelser
- frister
- beløp
- prosenter

Men ellers stort sett like

Hva er forskjellen
fra det vi kjenner?

Hva er forskjellen
fra det vi kjenner?

Mandatet:

- Bransjen ønsket bedre styringsredskap i store anlegg
- Viktig for *begge* parter

Hva er forskjellen
fra det vi kjenner?

Mandatet:

- Bransjen ønsket bedre styringsredskap i store anlegg
- Viktig for *begge* parter

FØLGELIG:
nødvendig med litt større grep
enn i tradisjonelle revisjoner

Hva er forskjellen
fra det vi kjenner?

Mandatet:

- Bransjen ønsket bedre styringsredskap i store anlegg
- Viktig for *begge* parter

Konsekvenser for sentral **regulering**
(grunnforhold, endringer, varsling/preklusjon osv.)

Konsekvenser for **struktur**
(vedlegg, endringsmekanisme, osv.)

Hva er forskjellen
fra det vi kjenner?

Mandatet:

- Bransjen ønsket bedre styringsredskap i store anlegg
- Viktig for *begge* parter

Konsekvenser for sentral **regulering**
(grunnforhold, endringer, varsling/preklusjon osv.)

Konsekvenser for **struktur**
(vedlegg, endringsmekanisme, osv.)

Viktige elementer:

- Grunnforhold
- Endringsmekanismen
- Tvisteløsning

GRUNNFORHOLD

GRUNNFORHOLD

Alltid krevende

- finnes det *normale grunnforhold* i kongeriket?
- svært skjønnsmessig og kostnadsdrivende – altså tvisteskapende

GRUNNFORHOLD

Alltid krevende

- finnes det *normale grunnforhold* i kongeriket?
- svært skjønnsmessig og kostnadsdrivende – altså tvisteskapende

Viktigste nyvinning: «Referansegrunnlag»

- «utgangspunktet som de faktiske grunnforholdene skal vurderes mot»

GRUNNFORHOLD

Alltid krevende

- finnes det *normale grunnforhold* i kongeriket?
- svært skjønnsmessig og kostnadsdrivende – altså tvisteskapende

Viktigste nyvinning: «Referansegrunnlag»

- «utgangspunktet som de faktiske grunnforholdene skal vurderes mot»
- «skal være tilpasset kontraktsarbeidet»

GRUNNFORHOLD

Alltid krevende

- finnes det *normale grunnforhold* i kongeriket?
- svært skjønnsmessig og kostnadsdrivende – altså tvisteskapende

Viktigste nyvinning: «Referansegrunnlag»

- «utgangspunktet som de faktiske grunnforholdene skal vurderes mot»
- «skal være tilpasset kontraktsarbeidet»
- «skal gi totalentreprenøren tilstrekkelig og forsvarlig grunnlag for utarbeidelse av tilbud»

GRUNNFORHOLD

Alltid krevende

- finnes det *normale grunnforhold* i kongeriket?
- svært skjønnsmessig og kostnadsdrivende – altså tvisteskapende

Viktigste nyvinning: «Referansegrunnlag»

- «utgangspunktet som de faktiske grunnforholdene skal vurderes mot»
- «skal være tilpasset kontraktsarbeidet»
- «skal gi totalentreprenøren tilstrekkelig og forsvarlig grunnlag for utarbeidelse av tilbud»
- Krav til oppdragsgiverens sikring av innhold

GRUNNFORHOLD

Alltid krevende

- finnes det *normale grunnforhold* i kongeriket?
- svært skjønnsmessig og kostnadsdrivende – altså tvisteskapende

Viktigste nyvinning: «Referansegrunnlag»

- «utgangspunktet som de faktiske grunnforholdene skal vurderes mot»
- «skal være tilpasset kontraktsarbeidet»
- «skal gi totalentreprenøren tilstrekkelig og forsvarlig grunnlag for utarbeidelse av tilbud»
- Krav til oppdragsgiverens sikring av innhold
- Krav til TE/TUEs gjennomgang og befaring

GRUNNFORHOLD

Alltid krevende

- finnes det *normale grunnforhold* i kongeriket?
- svært skjønnsmessig og kostnadsdrivende – altså tvisteskapende

Viktigste nyvinning: «Referansegrunnlag»

- «utgangspunktet som de faktiske grunnforholdene skal vurderes mot»
- «skal være tilpasset kontraktsarbeidet»
- «skal gi totalentreprenøren tilstrekkelig og forsvarlig grunnlag for utarbeidelse av tilbud»
- Krav til oppdragsgiverens sikring av innhold
- Krav til TE/TUEs gjennomgang og befaring

Referansegrunnlagets funksjon

- «Oppdragsgiveren har risikoen for avvik mellom referansegrunnlaget og de faktiske grunnforholdene,
- dersom avviket går ut over variasjoner som måtte påregnes ut fra referansegrunnlaget.»

GRUNNFORHOLD

- grunnforhold i kongeriket?
- men «standardisert» og derfor mer håndterlig
- svært skjønne

Viktigste nyvinning: «Referansegrunnlag»

- «utgangspunktet som de faktiske grunnforholdene skal vurderes mot»
- «skal være tilpasset kontraktsarbeidet»
- «skal gi totalentreprenøren tilstrekkelig og forsvarlig grunnlag for utarbeidelse av tilbud»
- Krav til oppdragsgiverens sikring av innhold
- Krav til TE/TUEs gjennomgang og befaring

Referansegrunnlagets funksjon

- «Oppdragsgiveren har risikoen for avvik mellom referansegrunnlaget og de faktiske grunnforholdene,
- dersom avviket går ut over variasjoner som måtte påregnes ut fra referansegrunnlaget.»

ENDRINGER

ENDRINGER

HOVED-IDÉER

- mekanismen skal brukes *generelt* ved justeringer, uansett årsaker
- mekanismen skal være mulig å lese og forstå, uten særskilt bakgrunn

ENDRINGER

HOVED-IDÉER

- mekanismen skal brukes *generelt* ved justeringer, uansett årsaker
- mekanismen skal være mulig å lese og forstå, uten særskilt bakgrunn

PRAKTISKE TIPS

- «er det NOE, bruk KOE»
- respekt for at reglene er laget av erfarne folk - dropp «smarte» omgåelser

ENDRINGER

Her er NS 8408/18
videreutviklet fra
forgjengerne

HOVED-IDÉER

- mekanismen skal brukes *generelt* ved justeringer, uansett årsaker
- mekanismen skal være mulig å lese og forstå, uten særskilt bakgrunn

PRAKTISKE TIPS

- «er det NOE, bruk KOE»
- respekt for at reglene er laget av erfarne folk - dropp «smarte» omgåelser

Hvilebilde:
Grytøya fra Bergsodden

Tvisteløsning

Tvisteløsning

PRIME (Prosjektintegrert megling)

- hjelp til selvhjelp
- gjort obligatorisk i NS 8408, ikke i NS 8418
(men kan henge seg på)

Tvisteløsning

PRIME (Prosjektintegreert megling)

- hjelp til selvhjelp
- gjort obligatorisk i NS 8408, ikke i NS 8418 (men kan henge seg på)

Ekspert: Lavterskel håndtering av klassiske uenigheter

- Er det en «endring»?
- Hva skal i tilfelle betales?
- Er det i tilfelle grunnlag for fristforlengelse?
- Er grensen for endringer overskredet?

Resten om materielt
innhold
får være selvstudium

Man kommer ikke unna å lese
kontrakten

... og husk Protokollen

3.

Tilblivelsen av NS 8408 / 8418

Så langt innholdet.

NÅ veien dit:

- Komiteens arbeid
- Høringen
- Komitens høringsbehandling

Komiteens arbeid

Bransjens felles
ønske:
Bedre verktøy
for styring av
store prosjekter

Stor jobb!

Bransjens felles
ønske:
Bedre verktøy
for styring av
store prosjekter

Stor jobb!

Ikke vært gjort
på svært
lenge

“selv offshore
har ikke
slikt”...

Bransjens felles
ønske:
Bedre verktøy
for styring av
store prosjekter

Stor jobb!

Ikke vært gjort
på svært
lenge

“selv offshore
har ikke
slikt”...

Kommersielle
utfordringer

Kontrakts-
tekniske
utfordringer

Alt henger
sammen
med alt

Bransjens felles
ønske:
Bedre verktøy
for styring av
store prosjekter

Stor jobb!

Ikke vært gjort
på svært
lenge

“selv offshore
har ikke
slikt”...

Kommersielle
utfordringer

Kontrakts-
tekniske
utfordringer

Alt henger
sammen
med alt

F.eks.:
*Grunnforhold henger
sammen med*
- midlertidig betaling,
- arbeidsplikt,
- sikkerhetsstillelse,
- fremdriftsjustering
- varslingsplikt
OSV. OSV.

MØNSTER?

“Verken NS 8407 eller NTK 15 ville etter komiteens oppfatning gi et egnet grunnlag for de pedagogiske styringsredskaper komiteen er bedt om å utvikle.

Men komiteen har latt seg inspirere av både NS 8407 og NTK 15 “

Høringsnotatet

MØNSTER?

“Verken NS 8407 eller NTK 15 ville etter komiteens oppfatning gi et egnet grunnlag for de pedagogiske styringsredskaper komiteen er bedt om å utvikle.

Men komiteen har latt seg inspirere av både NS 8407 og NTK 15 “

Høringsnotatet

Følgelig:

NS 8408 blir NY
i en uvant grad

SN/K 378 Totalentreprisekontrakter ved store prosjekter

Oktober 2019 – desember 2025:

- 68 komitemøter (pluss 8 arbeidsgruppemøter)
- 609 loggførte komitedokumenter

Men husk Andenæs – Haugland i LoR 1975:

SN/K 378 Totalentreprisekontrakter ved store prosjekter

Oktober 2019 – desember 2025:

- 68 komitemøter (pluss 8 arbeidsgruppemøter)
- 609 loggførte komitedokumenter

Men husk Andenæs – Haugland i LoR 1975:

(Diskusjon om Ot.prp.nr.56 (1970–1971) Om lov om erstatning ved ekspropriasjon av fast eiendom)

“Haugland besvarer min kritikk over behandlingsmåten ved å beskrive hvor lang tid det har vært arbeidet med loven og hvor mange møter og konferanser Justiskomiteén har hatt i sakens anledning.

(LoR 1975 s. 80)

SN/K 378 Totalentreprisekontrakter ved store prosjekter

Oktober 2019 – desember 2025:

- 68 komitemøter (pluss 8 arbeidsgruppemøter)
- 609 loggførte komitedokumenter

Men husk Andenæs – Haugland i LoR 1975:

(Diskusjon om Ot.prp.nr.56 (1970–1971) Om lov om erstatning ved ekspropriasjon av fast eiendom)

“Haugland besvarer min kritikk over behandlingsmåten ved å beskrive hvor lang tid det har vært arbeidet med loven og hvor mange møter og konferanser Justiskomiteén har hatt i sakens anledning.

Jeg har aldri betvilt at Haugland og andre har gjort seg store anstrengelser i arbeidet med loven. Kritikken gjelder resultatet av strevet.”

(LoR 1975 s. 80)

Bransjens felles
ønske:
Bedre verktøy
for styring av
store prosjekter

Stor jobb!

NYBROTT!

**Enstemmig anbefalt forslag
fra bredt sammensatt komité**

Ære til komitéen

Hvilebilde:
Håja, Hammerfest

4.

Høringen og komitéens vurderinger

HØRINGEN

Komiteens anbefalinger:

1.

- det er gjort store justeringer fra NS 8407
- derfor neppe mye å hente i forskjeller fra den **NS 8408 må uansett leses samlet**

2.

- «Standardisering – ditt navn er kompromiss». Ingen helt fornøyd
- Men alternativet bedømt som verre **Løsninger må sees i sammenheng**

HØRINGEN

HØRINGSINNSPILLENE

1.

- Mange og grundige konkrete innspill
- Fra bredt spekter av interessenter

HØRINGEN

HØRINGSINNSPILLENE

1.

- Mange og grundige konkrete innspill
- Fra bredt spekter av interessenter

Få grunnleggende.
Mange innspill tatt til følge.
Ingen store justeringer

HØRINGEN

HØRINGSINNSPILLENE

1.

- Mange og grundige konkrete innspill
- Fra bredt spekter av interessenter

2.

- **Overordnede** innspill

Få grunnleggende.
Mange innspill tatt til følge.
Ingen store justeringer

HØRINGEN

HØRINGSINNSPILLENE

1.

- Mange og grundige konkrete innspill
- Fra bredt spekter av interessenter

Få grunnleggende.
Mange innspill tatt til følge.
Ingen store justeringer

2.

- **Overordnede** innspill

Mange og grunnleggende.
Behandlet separat av komiteen.
I liten grad tatt til følge.

Overordnede innspill

GRUNDIGE
VURDERINGER
I KOMITEEN

Komiteens syn på de overordnede innspill

Overordnede innspill

BALANSE

Overordnede innspill

BALANSE

Kommersiell balanse mellom partene forskyves i byggherrens disfavør:

Overordnede innspill

BALANSE

Kommersiell balanse mellom partene forskyves i byggherrens disfavør:

- **Byggherreforhold** skal telle med ved beregningen av om **25%-grensen** for endringer er overskredet
kan medføre at et prosjekt ikke fullføres selv om anleggets utforming ikke er endret

Overordnede innspill

BALANSE

Kommersiell balanse mellom partene forskyves i byggherrens disfavør:

- **Byggherreforhold** skal telle med ved beregningen av om **25%-grensen** for endringer er overskredet
kan medføre at et prosjekt ikke fullføres selv om anleggets utforming ikke er endret
- Uheldig at **TE kan fakturere etter markedspris** der endringer samlet overskrider 10%, også der dette skyldes BH-forhold

Overordnede innspill

BALANSE

Kommersiell balanse mellom partene forskyves i byggherrens disfavør:

- **Byggherreforhold** skal telle med ved beregningen av om **25%-grensen** for endringer er overskredet
kan medføre at et prosjekt ikke fullføres selv om anleggets utforming ikke er endret
- Uheldig at **TE kan fakturere etter markedspris** der endringer samlet overskrider 10%, også der dette skyldes BH-forhold
- TE kan på egen risiko unnlate å utføre endringer han mener går ut over rammene: urimelig **uthuling av TEs arbeidsplikt**

Komiteens syn på de overordnede innspill

BALANSE

Komiteens syn på de overordnede innspill

BALANSE

Komitéen ser “ikke tilstrekkelig sterke grunner til å forsøke å reforhandle utkastets nøye utformede kompromissløsninger.”

Komiteens syn på de overordnede innspill

BALANSE

Komitéen ser “ikke tilstrekkelig sterke grunner til å forsøke å reforhandle utkastets nøye utformede kompromissløsninger.”

“Komitéen mener at **utkastet generelt ikke innebærer en risikoforskyvning**. Klargjøring av risiko er gjort basert på bl.a. samfunnsøkonomiske hensyn, med sikte på at kontrakten skal være balansert og derved redusere konfliktnivået.”

Hvilebilde:
Austvågøy

Foto: K.Kaasen

Overordnede innspill

ØKT KONFLIKTNIVÅ

Overordnede innspill

ØKT KONFLIKTNIVÅ

Økt bruk av **skjønnsbestemmelser**

Overordnede innspill

ØKT KONFLIKTNIVÅ

Økt bruk av skjønnsbestemmelser

Mer fokus på å plassere risiko enn å håndtere den

Overordnede innspill

ØKT KONFLIKTNIVÅ

Økt bruk av **skjønnbestemmelser**

Mer fokus på å **plassere risiko enn å håndtere den**

Nøkkelpersonell bindes opp i tvistehandtering

Komiteens syn på de overordnede innspill

ØKT KONFLIKTNIVÅ

Komiteens syn på de overordnede innspill

ØKT KONFLIKTNIVÅ

Mandatet: “sikre at uenighet og konflikter løses løpende, og ikke samles opp til sluttoppgjøret»

Komiteens syn på de overordnede innspill

ØKT KONFLIKTNIVÅ

Mandate: “sikre at uenighet og konflikter løses løpende, og ikke samles opp til sluttoppgjøret»

“Komiteen mener å ha **hensyntatt dette viktige målet**, bl.a. gjennom bestemmelsene om

- samarbeids- og lojalitetsplikt,
- konfliktløsning og PRIME,
- varslings- og svarfrister,
- endringsmekanismen, og
- midlertidig betaling”

Overordnede innspill

KREVENDE PROFESJONALISERING

Overordnede innspill

KREVENDE PROFESJONALISERING

Oppfattes som svært **kompleks** og komplisert

Overordnede innspill

KREVENDE PROFESJONALISERING

Oppfattes som svært **kompleks** og komplisert

Økt behov for meklere, eksperter advokater og ingeniører til å **håndtere**
økende omfang konflikter

Overordnede innspill

KREVENDE PROFESJONALISERING

Oppfattes som svært **kompleks** og komplisert

Økt behov for meklere, eksperter advokater og ingeniører til å **håndtere** økende omfang konflikter

Nærliggende å anta at de **administrative kostnadene** vil bli klart **mer omfattende** enn hva som er tilfelle etter de kontraktene som benyttes i dag

Komiteens syn på de overordnede innspill

KREVENDE PROFESJONALISERING

Komiteens syn på de overordnede innspill

KREVENDE PROFESJONALISERING

Bransjen **ønsker bedre styringsredskap** for begge parter. Dette krever

- ytterligere profesjonalisering
- videreutvikling av endringsmekanismen

Komiteens syn på de overordnede innspill

KREVENDE PROFESJONALISERING

Bransjen **ønsker bedre styringsredskap** for begge parter. Dette krever

- ytterligere profesjonalisering
- videreutvikling av endringsmekanismen

Språklig brukervennlighet

- viktig hensyn
- må balanseres mot behovet for presisjon i store anleggskontrakter
- en del innspill fulgt opp

Jf. at komitéen er bredt sammensatt

Hvilebilde:
Svolvær

Foto: K.Kaasen

Overordnede innspill

FORHOLDET TIL NS 8407

Overordnede innspill

FORHOLDET TIL NS 8407

- introduserer en del **nye mekanismer** for gjennomføring av landbaserte entreprisekontrakter som vi er skeptiske til hensiktsmessigheten av.
 - **avviker** fra mer tradisjonell tilnærming
 - et **mindre godt alternativ** for god og effektiv prosjektgjennomføring
 - reglene om risiko for **grunnforhold** avviker fra NS 8407 i oppdragsgivers disfavør

Overordnede innspill

FORHOLDET TIL NS 8407

- introduserer en del **nye mekanismer** for gjennomføring av landbaserte entreprisekontrakter som vi er skeptiske til hensiktsmessigheten av.
 - avviker fra mer tradisjonell tilnærming
 - et mindre godt alternativ for god og effektiv prosjektgjennomføring
 - reglene om risiko for **grunnforhold** avviker fra NS 8407 i oppdragsgivers disfavør
- Uheldig at det ikke er adgang til å avtale at TE skal overta all **risiko ved prosjektering** han overtar fra oppdragsgiver

Overordnede innspill

FORHOLDET TIL NS 8407

- introduserer en del **nye mekanismer** for gjennomføring av landbaserte entreprisekontrakter som vi er skeptiske til hensiktsmessigheten av.
 - avviker fra mer tradisjonell tilnærming
 - et mindre godt alternativ for god og effektiv prosjektgjennomføring
 - reglene om risiko for **grunnforhold** avviker fra NS 8407 i oppdragsgivers disfavør
- Uheldig at det ikke er adgang til å avtale at TE skal overta all **risiko ved prosjektering** han overtar fra oppdragsgiver
- **Uheldig å endre bestemmelser som er tolket i rettspraksis**

Overordnede innspill

FORHOLDET TIL NS 8407

- introduserer en del **nye mekanismer** for gjennomføring av landbaserte entreprisekontrakter som vi er skeptiske til hensiktsmessigheten av.
 - avviker fra mer tradisjonell tilnærming
 - et mindre godt alternativ for god og effektiv prosjektgjennomføring
 - reglene om risiko for **grunnforhold** avviker fra NS 8407 i oppdragsgivers disfavør
- Uheldig at det ikke er adgang til å avtale at TE skal overta all **risiko ved prosjektering** han overtar fra oppdragsgiver
- **Uheldig å endre bestemmelser som er tolket i rettspraksis**
- Fare for **«smitteeffekt» over til byggeprosjekter**, og dermed for fremtidige revisjoner av f.eks. NS 8407

Komiteens syn på de overordnede innspill

FORHOLDET TIL NS 8407

Komiteens syn på de overordnede innspill

FORHOLDET TIL NS 8407

Mandatet (behov for bedre styringsredskap) gjør det vanskelig “å forholde seg til innspill som forutsetter at det ikke er behov for en slik kontrakt, men som i stedet jevnlig viser til at NS 8407 ivaretar de relevante behov.”

Komiteens syn på de overordnede innspill

FORHOLDET TIL NS 8407

Mandatet (behov for bedre styringsredskap) gjør det vanskelig “å forholde seg til innspill som forutsetter at det ikke er behov for en slik kontrakt, men som i stedet jevnlig viser til at NS 8407 ivaretar de relevante behov.”

“Innspill som sammenligner med løsningene i NS 8407 tar etter komiteens oppfatning ofte ikke tilstrekkelig hensyn til helheten i utkastet”

Komiteens syn på de overordnede innspill

SAMLET VURDERING

Komiteens syn på de overordnede innspill

SAMLET VURDERING

I erkjennelse av at deler av bransjen er mot:
Enstemmig komité (inkludert tunge offentlige oppdragsgivere innen **anlegg**)

KONKLUSJON

“komiteen [har] vurdert de overordnede innspillene og kommet til at de – alle hensyn tatt – ikke gir grunnlag for den grunnleggende reforhandling innspillene forutsetter”

Hva lærer vi av dette?

Hva lærer vi av dette?

Hvis man tror på verdi av standardisering, bør man

1. **delta i avveiningene** som ligger bak standardene
2. **faktisk standardisere** (fjerne “med mindre annet avtalt” på sentrale punkter)

Det er **gjennom diskusjoner i komitéen** balansering må foretas, og ingen er tvunget til å akseptere et resultat. Man eksponerer seg, men har herredømme

Hva lærer vi av dette?

Hvis man tror på verdi av standardisering, bør man

1. **delta i avveiningene** som ligger bak standardene
2. **faktisk standardisere** (fjerne “med mindre annet avtalt” på sentrale punkter)

Det er **gjennom diskusjoner i komitéen** balansering må foretas, og ingen er tvunget til å akseptere et resultat. Man eksponerer seg, men har herredømme

Dessuten fristende:

NS 8407 er nå nærmest geniforklart (selvfølgelig med god grunn)

Men **det** var vanskelig å forutse ut fra mottagelsen den fikk i juli 2011.

Deres ref	Vår ref	Dato
	25/6548-3	11. mars 2026

Brev om ubalanserte kontraktsvilkår

Offentlige innkjøp utgjør en stor del av den norske økonomien, og spiller en sentral rolle i utviklingen av samfunnet vårt. Som offentlige oppdragsgivere forvalter dere store verdier og bidrar til å løse viktige samfunnsoppgaver hver eneste dag.

For at dette arbeidet skal gi best mulig resultater, er det viktig at konkurranser gjennomføres på en måte som ivaretar både oppdragsgiveres og leverandørers behov. Når innkjøpsprosessene er godt tilrettelagt, legger det grunnlaget for styrket tillit og gode leveranser.

Det følger av anskaffelsesreglene at dersom det finnes fremforhandlede og balanserte kontraktsstandarder, skal oppdragsgiveren som hovedregel bruke disse. Når leverandørene møter vilkår som er gjenkjennelige og balanserte, kan det øke sannsynligheten for bred deltakelse i konkurransen. Et bredt og solid leverandørgrunnlag er viktig for at offentlig sektor skal kunne dekke sitt behov på en effektiv måte.

Bruk av kontraktsvilkår som innebærer en ubalansert fordeling av risiko mellom kontraktspartene kan få konsekvenser for konkurransen i markedet. Mange små og mellomstore leverandører har ikke kapasitet til å bære stor risiko, og ubalanserte vilkår og sanksjoner kan hindre dem i å levere tilbud i offentlige anskaffelser. Selv større og erfarne leverandører kan velge å avstå fra å levere tilbud dersom kontraktsvilkårene fremstår som ubalanserte og uforutsigbare. Dette svekker konkurransen om kontraktene. Resultatet kan bli færre tilbydere, høyere priser og dårligere kvalitet. I tillegg kan ubalanserte kontrakter føre til prisøkninger, fordi leverandørene må prise inn økt risiko. Ubalanserte kontrakter kan dermed

“Det følger av anskaffelsesreglene at dersom det finnes **fremforhandlede og balanserte kontraktsstandarder**, skal oppdragsgiveren **som hovedregel bruke disse.**”

“Det finnes allerede flere fremforhandlede og balanserte kontraktsstandarder og vilkår som er utviklet i samarbeid mellom bransjeorganisasjoner og offentlige aktører. Disse representerer en felles forståelse av hva som er en rimelig fordeling av ansvar og risiko, og bør derfor som hovedregel benyttes i offentlige kontrakter.”

Norsk Standard
NS 8408:2025

Publisert: 2025-12-22
Språk: Norsk (bokmål)

**Alminnelige kontraktsbestemmelser for totalentrepriser ved
store anleggsprosjekter**

*General terms of contract for design and build contracts for large
construction projects*

Referansenummer:
NS 8408:2025 (nb)
© Standard Norge 2025

VELBEKOMME!

Takk for oppmerksomheten

Trollfjorden

Knut Kaasen

Foto: K.Kaasen